

ÅLANDS MILJÖPRÖVNINGSNÄMND

Strandgatan 25
22 100 Mariehamn
Tel.nr. (018) 25000 växel, (018) 25127 direkt
Fax.nr. (018) 16595

BESLUT

Ärendenummer

MPN-05-13

Beslutsdatum

06.06.2006

Postningsdag

06.06.2006

Sökanden

Tommy och Inger Pettersson (Snäckvik 1:19 och Munknäs 2:72)
Therese Kåhre (Munkhöjden 2:42)
Magnus Kåhre (Munkvik 2:43)
Christoffer Sundman (Lustigkulla 2:40)
John och Joakim Pettersson (Munkholm 2:74)
Harry Eklund (Tullarsro 2:29)
Anders Pettersson (Röjvik 2:73)
Gull-Maj Sandberg (Solkulla 2:21 och Solkulla I 2:27)
Anita Lundin (Vaxholm 3:25)
Anja Alander-Mäki (Villa Anjalund 3:16 och Villa Anjalund I 3:24)
Jan-Olof Karlsson (Blåkulla 1:47)
Ingmar Sundholm (Hasselbacken 2:89)
Finska Missionssällskapet r.f. (Bohlvik 3:18)
Rolf Ejder (Getapel 2:76)

genom juridiskt ombud:
Fastighetsbyrå Karlsson Ab
Norra Esplanadgatan 5
22100 Mariehamn

Ärende

Ovanstående fastighetsägare ansöker om miljötillstånd för byggande av bro med anslutande vägbankar till ön Slätholm från Granholm i Lemlands kommun.

Tillståndsplikt följer av 11 § landskapslag (2001:30) om miljöskydd och miljötillstånd, nedan kallad miljöskyddslagen, landskapsförordning (2001:35) om miljöskydd och miljötillstånd bilaga 1 punkt 1d, 6 kap. 15-16 § vattenlag (1996:61) för landskapet Åland, nedan kallad vattenlagen.

Beslut

Miljötillstånd

Miljöprövningsnämnden beviljar Tommy och Inger Pettersson (Snäckvik 1:19 och Munknäs 2:72), Therese Kåhre (Munkhöjden 2:42), Magnus Kåhre (Munkvik 2:43), Christoffer Sundman (Lustigkulla 2:40), John och Joakim Pettersson (Munkholm 2:74), Harry Eklund (Tullarsro 2:29), Anders Pettersson (Röjvik 2:73), Gull-Maj Sandberg (Solkulla 2:21 och Solkulla I 2:27), Anita Lundin (Vaxholm 3:25), Anja Alander-Mäki (Villa Anjalund 3:16 och Villa Anjalund I 3:24), Jan-Olof Karlsson (Blåkulla 1:47), Ingmar Sundholm (Hasselbacken 2:89), Finska Missionssällskapet r.f. (Bohlvik 3:18), Rolf Ejder (Getapel 2:76), miljötillstånd för uppförande av brokonstruktion till Slätholm i Lemlands kommun.

Ersättning

Miljöprövningsnämnden har prövat frågan om ersättning enligt 7 kap. 8 § vattenlagen och konstaterar att nedanstående villkor utgör sådant skydd att verksamheten inte kommer att orsaka sådan skada som ligger till grund för ersättning enligt 7 kap. 4 och 6 §§ i vattenlagen.

Giltighet

Detta tillstånd är i kraft tillsvidare.

Villkor

Tillståndsinnehavaren skall följa nedanstående villkor som upprättats med stöd av 25-26 §§ miljöskyddslagen, 4 kap. 7 § vattenlagen och 6 kap. 23, 28 §§ vattenlagen:

1. Brokonstruktionen skall uppföras med minsta negativa inverkan på vattenmiljön. Brokonstruktionen skall konstrueras så att ett tvärsnitt av den sammantagna yta som tillåter fritt flöde hos vattnet under brokonstruktionen vid normalvattenstånd exklusive den area som upptas av brostöd och tillräckliga erosionskydd för brostöd/brofästen ej underskrider 25 kvadratmeter. Brostöd/brofästen och erosionskydd skall utformas så att minsta möjliga friktionsförluster uppstår vid vattnets passage under konstruktionen.
2. Brokonstruktionen skall konstrueras och uppföras på sådant sätt att brokonstruktionen har en teknisk livslängd om minst 70 år.
3. Brokonstruktionen skall dimensioneras för att klara laster om 23 ton. Vägbanans höjd över normalvattenstånd får vara högst tre meter. Färgsättning och arkitektonisk utformning av konstruktionen skall vara sådana att den på bästa sätt smälter in i den omgivande naturmiljön.
4. Muddermassor som uppkommer vid grundläggandet av brokonstruktionen skall tas upp och föras bort från platsen och placeras på en av tillsynsmyndigheten vid Ålands landskapsregering godkänd plats på land.
5. Brokonstruktionen skall till den del den ligger nedanför vattnets högsta vattenstånd byggas av eller kläs med material som ej eroderar ut i vattnet.
6. Anläggningsarbetena får endast ske under tiden första oktober till första maj på helgfria vardagar mellan klockan 08.00-18.00.
7. Den tänkta brokonstruktionens bärighet, utformning, tekniska livslängd och övriga förutsättningar för att ovanstående konstruktionsrelaterade villkor kan uppfyllas skall granskas och godkännas av en oberoende, verksam brokonstruktör med väl dokumenterad erfarenhet inom brobyggande
 - a) innan uppförandet av brokonstruktionen inleds
 - b) efter uppförandet avslutats

Skriftligt verifikat på att så har skett skall tillsändas tillsynsmyndigheten vid Ålands landskapsregering senast fyra veckor innan uppförandet inleds och innan brokonstruktionen tas i bruk.

8. Arbete på plats för att uppföra brokonstruktionen skall ske inom det vid vägförrättning fastslagna vägområdet om inte lov av fastighetsägaren om annat erhållits. Uppkomna skador på omgivande strandäng och övriga markområden skall återställas inom tre månader efter avslutat uppförande.
9. Tillståndsinnehavaren ansvarar för brokonstruktionen, uppförandet och för underhåll. Underhåll skall ske årligen och på sådant sätt att ett gott estetiskt uttryck och lång livslängd uppnås.
10. Brokonstruktionen skall brukas på ett ändamålsenligt sätt och så att den störning brukandet kan förorsaka intilliggande fastigheter begränsas i så stor utsträckning som möjligt.

Miljöberättelse

Detta beslut skall enligt landskapslag (1995:28) om miljökonsekvensbedömningar och landskapsförordning (2000:10) om miljöberättelser och miljökonsekvensbedömningar ej föregås av en miljökonsekvensbedömning. Den information och utredning som, enligt 5 § landskapsförordning (2000:10) om miljöberättelser och miljökonsekvensbedömningar, skall ingå i miljöberättelsen till detta beslut finns i beslutstexten.

Beslutsmotivering

Ålands miljöprövningsnämnd har granskat miljötillståndsansökan, utlåtanden och yttranden som anförts i ärendet och förutsättningarna för beviljande av tillstånd. Vid avgörandet har nämnden även beaktat landskapslag (1998:82) om naturvård och vad som bestämts om skydd av allmänna och enskilda intressen. Miljöprövningsnämnden finner med nedanstående motiveringar att sökanden med iakttagande av givna tillståndsvillkor uppfyller förutsättningar för tillstånd enligt 6 kap. 4 § vattenlagen och 24 § miljöskyddslagen och beviljar därmed tillstånd för byggande av brokonstruktion mellan Granholm och Slätholm i Lemlands kommun.

Sökanden anhåller om att få uppföra bro med anslutande vägbankar över det sund som skiljer Slätholm från Granholm. Slätholm är en 23 hektar stor ö med 23 stycken bebyggda fastigheter. Enligt inkomna handlingar finns i dag två fast boende på ön. Bebyggelsen på ön utgörs till stor del av relativt stora, vinterbonade fritidshus med tillgång till vatten och el, varför fastigheterna kan nyttjas året om. Sex stycken hus är enligt ansökan ursprungligen byggda för året runt boende. Ön har ett attraktivt läge med cirka sex kilometer till Mariehamn.

Sundet mellan Granholm och Slätholm är cirka 55 meter brett och cirka 0,8-1,0 meter djupt. Fjärdområdets huvudfåra går öster om Slätholm och är mer än 500 meter bred och har ett maxdjup om cirka åtta meter eller mer. Norrut från den tänkta bron placering ökar djupet snabbt till över två meter och sundet övergår i det öppna vattenområde som sträcker sig ända in i Slemmern. Söder om den planerade bron blir sundet mellan Granholm och Slätholm bredare, men är lika grunt och flackt, för att sedan åter smalna av. I den södra änden av sundet har en cirka fem meter bred ränna muddrats. Massorna från muddringen har lagts upp på sidan om rännan. Granholms vassbevuxna strand är mycket flack medan stranden på Slätholmssidan utgörs av en smal strandängsremsa som snabbt övergår i fast skogsmark. Vassvegetationens utbredning fortsätter från bägge strandlinjer ut i sundet men förekommer ej i sundets djupare mitt. Stränderna i sundet är enligt ansökan mestadels dyiga. Botten utgörs av stenbunden morän som täcks av ett 0,6-1,35 meter djupt sedimentlager. Viktsonderingar har utförts på några punkter på den plats där

sökanden anhåller om att bygga bro med anslutande vägbankar. Enligt viktsonderingarna ligger moränlagret på ett djup på mellan 1,45-2,0 meter under vattenytan och enligt ansökan har moränen förmodligen berg under sig på ett inte alltför stort djup. Någon geoteknisk undersökning har inte utförts.

Vattenområdet ägs av Lemböte bys samfällighet. Vid vägförrättning har temporär vägrätt i väntan på miljötillstånd beviljats. Enligt 5 § lag (1962/358) om enskilda vägar hör bro, vägtrumma och vägbank till väg. Sökanden erhåller rådighet över det för brokonstruktionen avsedda vattenområdet genom vägförrättningen, varför miljöprövningsnämnden konstaterar att förutsättningarna för tillstånd enligt 2 kap. 2-3 §§ vattenlagen är uppfyllda.

I ansökningshandlingarna framkommer att Lemlands kommun började planera en vägförbindelse till Slätholm redan år 1978. Någon fastställd plan för området finns emellertid inte. Kommunen förordar i utlåtande ansökan om byggande av bro med anslutande vägbankar mellan Granholm och Slätholm.

Med beaktande av att vägförrättningen angivit brokonstruktionens placering konstaterar miljöprövningsnämnden att det enbart finns en plats med förutsättningar för uppförandet. En placering längre söderut skulle medföra att en mindre del av sundet skulle avskärmas från den naturliga våg och vindexponering från norr som idag förekommer. Emellertid besitter den södra delen av Slätholmsstranden enligt ansökningshandlingarna högre naturvärden, varför det vid vägförrättningen fastslogs att uppförande av bro i den södra änden av sundet skulle medföra negativ inverkan på naturmiljön på land.

Uppförande av en bro med vägbankar i sundet utgör utöver vattenföretag även vattenfarlig verksamhet, då konstruktionen kan komma att påverka vattenkvaliteten. Enligt 4 kap. 1 § vattenlagen skall ändamålet med företaget eller verksamheten nås med minsta skada och olägenhet för miljön utan att kostnaderna för dessa hänsyn medför att företaget eller verksamheten omöjliggörs. Vidare skall företaget eller verksamheten utföras med minsta intrång och olägenhet för allmänna och enskilda intressen. Ändamålet med ansökan är att erhålla fast förbindelse till Slätholm.

Enligt ansökan kommer bron och dess bankar inte utgöra någon olägenhet för fritidsfisket. På den aktuella platsen bedrivs inte något yrkesmässigt fiske. I ärendet har inte inkommit några yttranden eller utlåtanden om att fisket skulle begränsas av bron. Enligt Husö biologiska stations utlåtande kan en brobank och därmed förknippade förändringar i vattenrörelserna medföra utbredning av täta vassbestånd, vilka tillsammans med de ändrade vattenrörelserna kan medföra att fiskens reproduktion störs. För att eftersträva minsta skada och olägenhet för fisk och andra vattendjur, för vilka sundet utgör livsmiljö, åläggs tillståndsinnehavaren att tillse att en bro mellan Granholm och Slätholm uppförs med en minsta tvärsnittsarea vid medelvattenstånd om 25 kvadratmeter. Själva byggandet av bron förorsakar grumling och annan störning av vattenmiljön, som kan inverka negativt på fiskens lek samt annan flora och fauna i sundet. Ur biologisk synvinkel bör byggnadsarbeten i vatten utföras mellan första oktober till första april. I syfte att minimera den störning som kan uppstå med anledning av uppförandet av brokonstruktionen ålägger miljöprövningsnämnden tillståndsinnehavaren att endast utföra vattenföretaget under tiden första oktober till första maj. Den förlängda tiden på våren ges med hänsyn till att isförhållanden kan försvåra vattenföretagets utförande under vinterhalvåret. Vidare åläggs tillståndsinnehavaren att tillse att brokonstruktionen har en teknisk livslängd om minst 70 år och underhålls så att lång livslängd uppnås, för att på så sätt minimera störningarna och ge vattenmiljöns flora och fauna tid för att kompensera för den negativa inverkan som uppförandet av brokonstruktionen medför.

Miljöprövningsnämnden konstaterar att den fordonstrafik uppförandet av väg jämte bro föranleder kan förorsaka minskad trivsel för intilliggande fastigheter. Ägarna till de två fastigheter som ligger invid den planerade brokonstruktionen på Granholmssidan, där

vägen idag upphör, anför bägge att den genomfartstrafik som byggandet av brokonstruktionen medför kommer att inverka menligt på deras fastigheter, fastigheternas värde och dess trivsel. Till brokonstruktionen angränsande mark på Slätholm innehas av en av de sökande. Nämnden konstaterar att brofästena ligger på tillandningen. Miljöprövningsnämnden konstaterar vidare att den eventuella störning trafiken medför skall prövas vid vägförrättningen. Miljöprövningsnämnden prövar enbart utförandet av vattenföretaget. Brokonstruktionen som sådan kommer inte att medföra något buller, annan miljöförorening som avses i 3 § miljöskyddslagen eller annan störning som på ett betydande sätt minskar trivsels i omgivningen. I syfte att minimera den störning som kan uppstå med anledning av själva uppförandet av brokonstruktionen har miljöprövningsnämnden ålagt tillståndsinnehavaren att utföra vattenföretaget helgfria vardagar mellan klockan 08.00-18.00 och att uppförandearbete skall ske utan intrång på områden utanför det område sökanden genom vägförrättning erhållit rådighet över om inte lov för annat erhållits. Skador på omgivande mark skall i den mån de uppstår återställas. Vidare skall brokonstruktionen brukas på ett ändamålsenligt sätt och så att den störning brukandet kan förorsaka intilliggande fastigheter begränsas i så stor utsträckning som möjligt.

Enligt inkomna yttranden skulle en brokonstruktion förfula landskapsbilden och utsikten från kringliggande fastigheter. Låg höjd på brobankar och bron eftersträvas enligt ansökan av estetiska skäl. Det ringa djupet och det relativt skyddade läget på platsen där brokonstruktionen planeras medför att höga våghöjder ej behöver beaktas vid konstruerandet, varför låg höjd möjliggörs. Den befintliga vägen på Granholm slutar på en höjd om två meter över medelvattenstånd i sundet. Enligt ansökan avser sökanden att sänka nivån när vägen passerar tillandningen och går ut i sundet. En låg utformning av brokonstruktionen medför, enligt ansökan, att den inte kommer att synas från Nåtö strömmar. Från Kungshället kommer bron skymmas av framförliggande grynnor och udde. Brokonstruktionen kommer enligt ansökan att sammansmälta med bakomvarande tät skog. Med beaktande av att den tänkta brokonstruktionen ej placeras rakt framför de på grannfastigheterna belägna bostads- och fritidshusen så förorsakar inte brokonstruktionen någon betydande förlust av utsikt från dessa. I syfte att tillse att konstruktionen ej förfular landskapsbilden, minskar naturskönheten och för att minimera insyn på intilliggande fastigheter ålägger miljöprövningsnämnden tillståndsinnehavaren villkor om att bronns körbana får anläggas på en maximal övre höjd om tre meter ovan medelvattenstånd. Färgsättning och arkitektonisk utformning av konstruktionen skall vara sådan att den på bästa sätt smälter in i den omgivande naturmiljön. Vidare skall underhåll ske årligen och på sådant sätt att ett gott estetiskt uttryck bibehålls.

Att uppföra en bro med en låg frihöjd i enlighet med ovan angivna villkor medför dock begränsad framkomlighet med båt under bron. Viss småbåtstrafik förekommer idag i sundet. Enligt ansökan passerar cirka 20-30 båtar per dag sommartid. Sökanden anför att båttrafiken stör det rika fågellivet i sundet. Båttrafiken har möjliggjorts genom muddring till ett djup om cirka en och en halv meter i den södra änden av sundet. Djupet i övriga delar av sundet är, som nämnts ovan, cirka en meter, varför trafiken begränsas till båtar med mindre djupgående. I sundet finns ingen utmärkt farled. Öster om Slätholm går en allmän farled. Av Ålands landskapsregerings utlåtande framgår att sundet genomgår en kontinuerlig, naturlig igenbankningsprocess som på sikt kommer att omöjliggöra båttrafik. Miljöprövningsnämnden konstaterar utgående från detta att sundet inte har någon betydande del i samfärdseln i området och att nyttan av att öka bronns frihöjd är mindre än den skada för landskapsbilden, naturskönheten, den ökade insynen på intilliggande fastigheter och de ökade anläggningskostnader en högre bro skulle medföra.

Ingen allmän badstrand finns i sundet. Nämnden konstaterar utgående från ovan nämnda uppgifter om botten-, strand- och djupförhållandena i sundet att dess värde som privat,

samfällid eller allmän badplats är ringa. Vidare tar brokonstruktionen endast ett mindre område i anspråk, varför möjligheterna till bad inte till någon betydande del minskar.

I ärendet har ej framkommit att det i det område som sökanden avser att nyttja för bron finns några särskilt skyddsvärda arter eller kulturvärden. Enligt 7 § lag (1962/358) om enskilda vägar skall detta prövas vid vägförrättningen. Brokonstruktionen kommer att uppta endast en liten del av sundet och kan till sin helhet avlägsnas om så skulle vara ändamålsenligt. Uppförandet av brokonstruktionen förhindrar således ej andra vattenföretag eller annan vattenfarlig verksamhet i det berörda området i framtiden.

Miljöprövningsnämnden konstaterar med ovanstående motiveringar att vattenföretaget, med beaktande av givna tillståndsvillkor, ej står i strid med 4 kap. 4 § vattenlagen. Av inkomna utlåtanden framgår dock att uppförande av en bro med tillhörande vägbankar kan påverka vattenmiljön.

Enligt utlåtande från Husö biologiska station kan en vägbank föranleda sådan minskad vattengenomströmning att vattenmiljön tvingas att anpassa sig till nya förhållanden och att artsammansättningen förändras. Minskad vattenomsättning och bromsade vattenströmmar minskar vattnets förmåga att bära med sig partiklar, vilket leder till ökad sedimentation. Enligt utlåtande från Ålands landskapsregering tyder såväl djupprofilen i den norra delen i sundet intill den plats där sökanden avser uppföra brokonstruktionen som den organiska halten i sedimentet på att det där idag inte förekommer någon större sedimentation av material. Däremot sedimenterar material idag i den södra delen av sundet. Skillnaderna beror troligen på att den norra delen av sundet utsätts för större våg- och vindexponering. Enligt utlåtande från Husö biologiska station medför ökad ansamling av partiklar att större mängder syre åtgår för nedbrytning. Minskade vattenrörelser medför minskad syresättning av ytsedimenten. Detta kan leda till syrebrist och frigörande av närsalter. I den stagnerade zon som kan bildas bakom en brobank i kombination med avrinning från land gynnas tillväxten av växtplankton, vilket också kan medföra syrebrist. Minskad vågverkan och högre närsaltskoncentrationer gynnar även bottenvegetationen och tillväxten av ettåriga trådalger samt vass i de stagnerade delarna av sundet. Av utlåtandet från Ålands landskapsregering framgår att de negativa effekterna av uppförandet av bro jämte bankar och därmed minskad genomströmning blir större ju mindre konstruktionens öppningsarea är. Av Husö biologiska stations utlåtande framgår att i en undersökning av uppförda vägbankars konsekvenser på vattenmiljön har inte några större eutrofieringseffekter, utan endast en mindre förhöjning i vassens utbredning, konstaterats i det fall vägbanken haft ett tillräckligt genomflöde.

Ett sätt att öka genomströmningen trots den minskning av ett sunds öppning som byggande av brobankar medför är att muddra. I 4 kap. 1 § vattenlagen stadgas att vattenföretag och vattenfarlig verksamhet skall utföras så att vattenmiljön skadas så lite som möjligt och hålls i ett naturligt skick som möjligt. Muddring påverkar vattenmiljön negativt. Vattenorganismer dödas eller skadas av fysiska åverkan, avlägsnande eller genom grumling och erosion. Vidare förändrar en muddring ett sunds naturliga utformning på ett betydande sätt. En muddring i sundet mellan Granholm och Slätholm på den för brokonstruktionen avsedda platsen ökar förutsättningarna för båttrafik, men då miljöprövningsnämnden konstaterat att sundet inte utgör någon betydande del för samfärdseln och då annan muddring än den som krävs för att uppnå en hållfast konstruktion inte bidrar till att fast förbindelse till Slätholm uppnås kan nyttan med muddring inte anses stå i proportion till skadan. Miljöprövningsnämnden ålägger därför sökanden att utforma brokonstruktionen enligt villkor ovan så att annan muddring än den som kan krävas för grundläggning av brokonstruktionen ej behöver vidtas. Vidare skall de eventuella muddermassor som uppstår vid byggandet av brokonstruktionens bärande delar tas upp på land och avlägsnas till en av tillsynsmyndigheten vid Ålands landskapsregering godkänd plats. Detta för att minimera den negativa inverkan på vattenmiljön som kan

uppstå till följd av grumling och frigörande av närsalter om massorna tillåts att åter komma i kontakt med vattnet och risken för minskad trivsel och naturskönhet om massorna sprids i brokonstruktionens närhet. Av samma skäl skall brokonstruktionen till den del den ligger nedanför högsta vattenstånd byggas av eller kläs med material som ej eroderar ut i vattnet.

För att uppföra en brokonstruktion med minsta möjliga skada på vattenmiljön krävs att vattengenomströmningen påverkas i så liten utsträckning som möjligt. Vattengenomströmningen i sundet drivs i huvudsak av vinden. Vid nord-sydliga vindar trycks vattnet genom sundet. Hur stort flödet i denna ström och därmed vattenomsättningen blir styrs av friktionsförluster. Friktionsförlusterna är stora i långa och grunda sund. Enligt utlåtande från Husö biologiska station medför tät vassvegetation försämrade vattenomsättning. Enligt utlåtande från Sweco Viak medför vassvegetationen i sundet under växtsäsongen att genomströmningen i sundet påtagligt minskas. Enligt utlåtande från såväl Sweco Viak som Ålands landskapsregering begränsas genomströmningen av den södra del i sundet i vilken en ränna muddrats. Denna del har sundets minsta tvärsnittsarea. Enligt ansökan är denna tvärsnittsarea cirka 20 kvadratmeter emedan tvärsnittsarean på det smalaste stället i den norra delen av sundet har uppmätts till cirka 42 kvadratmeter. Förhållandena i den södra änden av sundet är således styrande för vattengenomströmningen. Det ringa vattendjupet vid sidan av den grävda kanalen medför också att bottenförhållandena på denna plats reducerar vattengenomströmningen i allt högre grad ju lägre det aktuella vattenståndet är. I syfte att bibehålla sundets genomströmning och utan att på ett betydande sätt förändra strömningshastigheten genom sundet på platsen för den tänkta brokonstruktionen ålägger miljöprövningsnämnden tillståndsinnehavaren att utan muddring tillse att ett tvärsnitt av den sammantagna yta som tillåter fritt flöde hos vattnet under brokonstruktionen vid normalvattenstånd ej underskrider 25 kvadratmeter exklusive den area som upptas av brostöd och tillräckliga erosionsskydd för brostöd och brofästen. Brostöd, brofästen och erosionsskydd skall utformas så att minsta möjliga friktionsförlust uppstår vid vattnets passage under brokonstruktionen för att minimera dess inverkan på vattengenomströmningen.

Trots att genomströmningen genom ovanstående villkor bibehålls kan brokonstruktionen komma att ha viss negativ inverkan på vattenmiljön. Enligt Husö biologiska stations utlåtande kan brobankar på grund av minskad våg- och vindexponering medföra stagnation av vattenrörelserna längs stränderna trots att genomströmningen i sundet tillgodosätts av öppningar i konstruktionen. Detta kan föranleda ökad ansamling av drivande alger, att organiskt material kvarhålls i grundområden och att vattenväxternas och däribland vassens utbredning ökar. En brobank kan också föranleda minskad vattenomsättning vilket medför att närsalterna stannar kvar i grundområdena i stället för att spridas med vattenmassan. Risken för syrefri botten blir härmed större och troligen kommer näringshalterna i vatten och sediment att öka något med en större tillväxt av alger och vattenväxter som följd. Enligt Ålands landskapsregerings utlåtande kan dessa effekter komma att uppstå söder om brokonstruktionen. I den strömfåra som uppstår under brokonstruktionen är det enligt landskapsregeringen troligt att förhållandena förblir de samma som idag med den skillnaden att strömhastigheten ökar något på grund av den minskade tvärsnittsarean. Situationen norr om konstruktionen kommer inte att nämnvärt påverkas, då vattenomsättningen här i första hand påverkas av vågexponeringen från norr. Ålands landskapsregerings undersökningar på platsen visat att sedimentet luktade svavelväte, vilket tyder på kraftigt eutrofierade förhållanden i sundet. Vidare sägs det i Ålands landskapsregerings utlåtande att det pågår en tydlig igenbankningsprocess i sundet och att en vägbank sannolikt skulle accelerera denna process.

Sökanden anför att det är av stor vikt för dem att genom fast vägförbindelse kunna erhålla ett ändamålsenligt nyttjande av fastigheterna på Slätholm även under menförestider och

vid hård vind samt att erhålla ett tryggt och säkert sätt att ta sig över sundet oavsett årstid och tid på dygnet. Äldre fastighetsägare har svårt för att nyttja sina fastigheter i avsaknad av fast förbindelse på grund av att försämrade rörlighet försvårar eller förhindrar båttransport. Vidare skulle en bro dimensionerad för utryckningsfordon medföra ökad säkerhet för såväl människor som fastigheter på Slätholm. Sökanden anför att det även finns behov att komma över sundet med lastbilar. Enligt ansökan kommer bron ha stor betydelse för möjligheterna till rekreation och nyttjandet av fritidsområdena och stugorna på Slätholm. Nämnden konstaterar att eftersom marken på Slätholm är privatägd kommer denna nytta tillkomma sökanden, då de äger mark och har nyttjanderätt till brokonstruktion och väg. Å andra sidan medför byggandet av brokonstruktionen inte att möjligheterna till rekreation i området på något betydande sätt minskar jämfört med nuvarande situation. Sammantaget anför sökanden att nyttan med broföretaget överskrider den skada den medför.

Ön har hitintills varit ett fritidsområde med begränsad möjlighet till nyttjande, något som varit känt vid införskaftet av fastigheterna och som påverkat dess värde. Ökad tillgänglighet och möjlighet till permanent boende kommer att öka fastigheternas värde. Miljöprövningsnämnden konstaterar utgående från närheten till staden och det strandnära läget att denna värdestegring av de sökandes fastigheter kommer att bli väsentlig.

Miljöprövningsnämnden konstaterar att nyttan av brokonstruktionen står i direkt proportion till hur lång dess beräknade tekniska livslängd är och det underhåll som utförs för att uppnå denna. Den av sökanden föreslagna brokonstruktionen byggs med brospann av trä på brostöd av träpålar med anslutande vägbankar. För att kunna nyttja ointäckta träpålar i vatten så behandlas dessa med träskyddsmedel som, om pålarna står i kontakt med vattnet, till viss del utlöses i vattenmiljön och kan påverka denna negativt. Enligt ovanstående villkor och 4 kap. 1 §, 7 § vattenlagen skall brokonstruktionen konstrueras så att minsta möjliga negativa inverkan på vattenmiljön uppstår. Broar med brospann av trä är en väl beprövad teknik som med god utformning och kontinuerligt underhåll kan uppnå långa livslängder, emedan ointäckta brostöd i trä på grund av den stora påfrestning de utsätts för då de exponeras för vatten, sol och is inte kan förväntas uppnå en livslängd om mer än cirka 25-30 år. Miljöprövningsnämnden konstaterar att om nyttan skall stå i proportion till skadan skall brokonstruktionen ha en teknisk livslängd om minst 70 år. Minst 70 år bör medföra att de som erhåller nyttan av att till exempel kunna bo permanent på Slätholm kan erhålla nyttan en hel livstid samtidigt som vattenmiljön under skälig tid skyddas mot den störning som arbeten i vatten medför.

Att en del i nyttan är tillgänglighet för tung trafik ställer krav på brokonstruktionens utformning för att denna nytta skall erhållas. Konstruktionen måste då dimensioneras så att vägbanan är tillräckligt bred och så att den klarar vikter som motsvarar tung trafik.

Miljöprövningsnämnden har utrett ärendet till den del det krävs för att pröva frågan om miljötillstånd och har ovan meddelat nödvändiga villkor för att tillse att förutsättningar för tillstånd enligt vattenlagen och miljöskyddslagen föreligger. Med beaktande av att någon prövning av konstruktionens byggnadstekniska utformning, bärighet och säkerhet inte krävs för uppförande av privat brokonstruktion så förfaller en betydande del av nyttan med brokonstruktionen om inte dess bärighet och livslängd kan garanteras. För att tillse att nyttan med brokonstruktionen verkligen erhålls och att den byggnadstekniskt utformas så att de villkor som ställts ovan för att skydda miljön och andra allmänna eller enskilda intressen kan uppfyllas konstaterar miljöprövningsnämnden att en granskning och ett godkännande av en oberoende brokonstruktör med betydande dokumenterad erfarenhet av motsvarande brokonstruktioner är nödvändig för att förutsättningar för tillstånd enligt 23 § miljöskyddslagen samt 4 kap. 1-7 §§ vattenlagen skall föreligga.

Miljöprövningsnämnden konstaterar utifrån ovanstående att den sammantagna nyttan av brokonstruktionen tillkommer de sökande, vilka erhåller förbättrade möjligheter att nyttja sina fastigheter och möjlighet till åretruntboende. För att minimera brokonstruktionens negativa inverkan på vattenmiljön i sundet och tillse att förutsättningar för tillstånd enligt 4-5 kap. vattenlagen föreligger har miljöprövningsnämnden med stöd av 4 kap. 7 § vattenlagen, 6 kap. 23 och 28 §§ vattenlagen och 25-26 §§ miljöskyddslagen utfärdat villkor för att skydda miljön, enskilda och allmänna intressen och tillse att vatten genomströmningen i sundet ej påverkas negativt. Emellertid konstaterar nämnden utgående från inkomna sakkunnigutlåtanden att en brokonstruktion som på den för brokonstruktionen aktuella platsen minskar sundets nuvarande naturliga tvärsnittsarea ändock kan komma att påverka vattenmiljön negativt i viss mån, då vattenomsättningen och vågexponeringen av den södra delen av sundet minskas. Detta kan i stagnerade zoner i sundets södra del leda till ökad sedimentation, igenväxning med vass, kvarhållande av näringsämnen och organiskt material, vilket i sin tur kan medföra syrebrist. Med beaktande av att brokonstruktionen i sig inte påverkar tillförseln av närsalter till sundet, utan endast begränsar utbredningen och borttransporten till omgivande vatten av det biologiska material och de närsalter som tillförts sundet, konstaterar miljöprövningsnämnden att byggandet av brokonstruktionen inte kommer att förorsaka ökad övergödning i vattenområdet som helhet och därmed inte står i strid med 5 kap. 9 § vattenlagen. Nämnden konstaterar vidare att sundet genomgår en naturlig igenbankningsprocess, att vattenflödet i sundet redan idag begränsas av vassvegetation och att prover på botten-sediment indikerar att sundets södra del är övergödd. Utgående från vid ärendets avgörande tillgänglig sakkunskap konstaterar nämnden att den negativa inverkan som utöver detta kan uppstå lokalt i sundets södra del till följd av uppförandet av en brokonstruktion med öppningar av sådan storlek som angivits i villkor ovan blir så liten att det med beaktande av vad som stadgas i 4 kap. 7 § vattenlagen inte vore skäligen att kräva en brokonstruktion med större öppningar, då kostnadsökningen inte skulle stå i proportion till den skillnad i vattenmiljön större öppningar skulle medföra. Med iakttagande av givna tillståndsvillkor konstaterar nämnden att den negativa inverkan av att brokonstruktionen tillåts blir så liten att nyttan överskrider skadan.

De villkor som ställt ovan är nödvändiga för att skydda vattenmiljön och att de i enlighet med vad som stadgas i 4 kap. 7 § vattenlagen är skäligen trots att nämndens beslut medför en brokonstruktion som avviker från ansökan, vilket kan medföra något ökade kostnader. Sökanden anför att en annan brokonstruktion än den ansökta skulle medföra sådan kostnad att företaget skulle omöjliggöras. Av förarbetena till vattenlagen framgår att vid bedömning av vad som är skäligen skyddsåtgärder i förhållandet till kostnaderna skall ingen hänsyn tas till en viss sökandens ekonomi utan varje verksamhet skall bedömas i förhållande till de ekonomiska förutsättningarna verksamhetslaget har i allmänhet. Sökanden anger att bron skall finansieras genom lån med fastigheterna som säkerhet samt med bidrag. Enligt ansökan uppskattas kostnaden för den ansökta brokonstruktionen med anslutande vägbankar till cirka 162 000 euro. Miljöprövningsnämnden konstaterar att denna summa är relativt låg, till exempel överskrider kostnaden för ett enfamiljsbostadshus i dag ofta denna summa. Sökanden anför att en kostnad på 354 000 euro är så stor att projektet skulle omöjliggöras. Miljöprövningsnämnden konstaterar att fastigheternas värde och den värdestegring fast förbindelse till ön kommer att medföra innebär att det inte torde utgöra något problem att med de sökandes fastigheter som säkerhet erhålla lån för en brokonstruktion av en sådan kostnad och att projektet därmed inte heller omöjliggörs av att ovan ställda villkor kan medföra något högre kostnader än för den ansökta brokonstruktionen.

Enligt 7 kap. 4 § vattenlagen skall ersättning betalas för inte obetydlig skada eller olägenhet på människors hälsa och på egendom om skadan eller olägenheten beror på

vattenfarlig verksamhet eller genomförande av vattenföretag som medför försämrade möjligheter att utnyttja vattenområdet och vatten över vilket den skadelidande har rådighet. Enligt 7 kap. 6 § betalas ersättning för förlust eller försvårande av möjlighet att utnyttja nyttjanderätt eller äganderätt till fast eller lös egendom. Vidare betalas ersättning för sänkning av egendoms marknadsvärde och för förlust av annan förmån med förmögenhetsvärde som har sin grund i äganderätten. Det berörda vattenområdet innehas av Lemböte bys samfällighet. De fastigheter på Granholm som gränsar till brofästet har ej inlöst strand och den fastighet som gränsar till brofästet på Slätholm innehas av en av sökandena. Således är det enbart samfälligheten som kan erhålla ersättning. Enligt vattenlagens andra kapitel 6-7 §§ har envar rätt att färdas över vatten och is, rätt att bada i vattenområde. Miljöprövningsnämnden konstaterar att den negativa inverkan byggandet av brokonstruktionen har på möjligheterna till bad i sundet är liten eller ingen då bron tar en liten del av sundet i anspråk och då sundets naturliga djup- och bottenförhållandena medför att det redan idag inte utgör någon betydande badplats. Byggandet av brokonstruktionen medför att framkomligheten med båt i sundet begränsas. Den begränsning av båttrafiken som det ringa djupet i sundet utgör konstaterar miljöprövningsnämnden emellertid är så betydande att brokonstruktionens tillkommande endast medför en ringa begränsning i samfällighetens möjlighet att färdas i vattenområdet, i synnerhet sedan allmän farled är utmärkt på Slätholms andra sida. Brokonstruktionen upptar en så liten del av det vattenområde samfälligheten råder över att det inte är sannolikt att uppförandet skulle påverka värdet av de fastigheter som har del i samfälligheten. Byggandet av brokonstruktionen kommer inte, med beaktande av givna tillståndsvillkor, medföra sådan förändring av vattenkvaliteten att försämrade möjligheter att bada i vattenområdet förorsakas att den skulle inverka negativt på marknads- eller förmögenhetsvärden. Miljöprövningsnämnden konstaterar utgående från detta att förutsättningar för Lemböte samfällighet att erhålla ersättning enligt 7 kap. 4,6,8 §§ vattenlagen inte föreligger, då de villkor som föreskrivits ovan utgör tillräckligt skydd för att förhindra sådan skada som skall ersättas enligt vattenlagen.

Sökanden avser, så som nämnts ovan, finansiera uppförandet av brokonstruktionen med banklån och bidrag. Miljöprövningsnämnden anser utgående från detta, övriga uppgifter i ansökan och med beaktande av ovan givna tillståndsvillkor att sökanden uppfyller förutsättningarna för tillstånd enligt 23 § miljöskyddslagen.

Ovan ställda villkor, vilka ges med stöd av 25-26 §§ i miljöskyddslagen, 4 kap. 7 § och 6 kap. 23 och 28 §§ vattenlagen, utgör ett sådant skydd att vattenföretaget ej står i strid med enskilda och allmänna intressen eller förorsakar varaktigt, oskäligt men för ägare av grannfastighet. Då miljötillståndet innehåller stränga villkor för förebyggande av negativ inverkan på vattenmiljön konstaterar miljöprövningsnämnden att nyttan av att vattenföretaget får utföras på den avsedda platsen är betydlig i förhållande till den skada, men eller annan förlust av förmån som kan följa av att företaget tillåts. Villkoren har utformats i syfte att tillse att ändamålet med verksamheten nås med minsta olägenhet för miljön, utan att kostnaderna för dessa hänsyn medför att företaget omöjliggörs.

Med ovanstående motiveringar finner miljöprövningsnämnden grund för beviljande av tillstånd för uppförande av brokonstruktion som möjliggör fast förbindelse mellan Granholm och Slätholm i Lemlands kommun.

Tillämpade lagrum

- Landskapslag (2001:30) om miljöskydd och miljötillstånd: 1 §, 3- 9 §§, 11 §, 22-26 §§, 28 § och 52 §
- Landskapsförordning (2001:35) om miljöskydd och miljötillstånd: Bilaga 1 pkt. 1d

- Vattenlag (1996:96) för landskapet Åland:1 kap. 1 §, 3 §, 2 kap. 2-4 §§, 6-8 §§, 4 kap. 1-8 §§, 5 kap. 1 §, 4 §, 9§, 6 kap. 4-5 §§, 15-16§§, 23 § och 28-29 §§, 7 kap. 1 §, 4 §, 6 § och 8 §.
- Landskapsförordning (2000:10) om miljöberättelser och miljökonsekvensbedömningar: 5 §
- Landskapslag (1997:65) om Ålands miljöprövningsnämnd
- Lag (1962/358) om enskilda vägar, enligt den lydelse den hade den 31 december 1992
- Lag (1920/26) angående vissa grannelagsförhållanden, enligt den lydelse den hade den 31 december 1992

Avgift

För detta tillståndsbeslut uppbärs ingen avgift

Bilagor

1. Ärendehantering
2. Besvärsanvisning

Detta beslut har upprättats i två likalydande exemplar. Ett exemplar sänds till sökanden med mottagningsbevis och ett arkiveras vid Ålands miljöprövningsnämnd.

Lars Janlöv
Ordförande

Sofi Helenius
Föredragande

Ärendehantering

Ansökan har återförvisats av Ålands förvaltningsdomstol. Ärendet inkom efter det att Högsta förvaltningsdomstolen avvisat besvär till Ålands miljöprövningsnämnden den 30.03.2005.

Kungörelse av ansökan

Ansökan kungjordes under tiden 12.12.2005 – 02.01.2006 och under tiden 21.04.2006-12.05.2006 på Lemlands kommunkansli och Ålands landskapsregerings anslagstavlur. Den första kungörelsen fanns införd i Tidningen Åland. Alla kända sakägare delgavs kännedom om ansökan per brev. I kungörelserna och delgivningarna framgick att vem som helst hade rätt att skriftligen yttra sig över ansökan inom ovannämnda tider.

Utlåtanden

Miljöprövningsnämnden har begärt och erhållit utlåtande från Ålands landskapsregering, Lemlands kommun, Svenska Träbroar Ab, FB Engineering Ab, Fastighetskonsult Ab och Räddningsverket i Mariehamn.

Yttranden

Under kungörelsetiderna har fem yttranden inkommit till miljöprövningsnämnden.

Tillfälle till förklaring

Sökanden har beretts tillfälle att yttra sig över inkomna handlingar. Sökanden har inkommit med en förklaring.

Kungörelse av beslut

Tillståndsbeslutet sänds till sökanden per post. Beslutet kungörs på Lemlands kommuns samt Ålands landskapsregerings anslagstavlur och en kopia av beslutet finns under denna tid framlagd för allmänheten på kommunkansliet och på Ålands landskapsregerings registratorskansli. Beslutet finns även tillgängligt på Internet på Ålands miljöprövningsnämnds hemsida, www.mpn.aland.fi.

I kungörelsen framgår att sakägare kan anföra besvär över lagligheten av beslutet hos Ålands förvaltningsdomstol.